

До 60-річчя
від дня народження видатного фахівця
в галузі профілактичної медицини,
проректора з науково-педагогічної роботи
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця,
завідувача кафедри гігієни праці та професійних хвороб,
члена-кореспондента НАМН України,
Заслуженого діяча науки і техніки України,
лауреата Державної премії України,
доктора медичних наук, професора
Олександра Петровича ЯВОРОВСЬКОГО

О.П. Яворовський народився 13 жовтня 1951 р. Після закінчення у 1975 р. Київського медичного інституту (тепер – Національний медичний університет імені О. О. Богомольця) О. П. Яворовський вступив до аспірантури на кафедрі гігієни праці і професійних хвороб. З цією кафедрою пов'язане усе його творче життя. Саме на цій кафедрі він професійно та науково зростає – асистент (1978 р.), доцент (1987 р.), професор (1991 р.). У 1979 р. він захистив кандидатську дисертацію “Порівняльна токсиколого-гігієнічна характеристика і профілактика інтоксикацій епоксидними смолами УП-650 і УП-650Т”, а у 1991 р. – докторську дисертацію “Гігієна праці при одержанні та переробці епоксидних смол і пластичних мас”. З 1992 р. О. П. Яворовський обіймає посаду спочатку декана медико-профілактичного факультету, реорганізованого у медичний факультет № 4, а з 2003 р. – проректора з науково-педагогічної роботи рідного навчального закладу.

О. П. Яворовський зробив вагомий внесок у науку. Він розвинув та істотно доповнив учення про гігієну і токсикологію синтетичних полімерів і пластичних мас, мастильно-охолоджувальних рідин, антикорозійних присадок, а також про комбіновану і поєднану дію хімічних і фізичних чинників довкілля. Ним розкрито механізм ушкоджуючої дії епоксидних смол і композиційних матеріалів на молекулярно-генетичному рівні, досліджено залежність токсичних, сенсibilізуючих, мутагенних, емб-ріотоксичних, канцерогенних, віддалених нейротоксичних властивостей цих речовин від фізико-хімічних, електронних і квантово-хімічних характеристик. Запропоновано і впроваджено у виробництво комплекс медико-біологічних і нормативних заходів для оздоровлення умов праці.

О. П. Яворовський започаткував новий науковий напрям – гігієна праці та токсикологія при застосуванні нанотехнологій та наноматеріалів. Під його науковим керівництвом вивчаються питання, які стосуються гігієни і токсикології аміних отверджувачів синтетичних смол, пестицидів, змашувально-охолоджуючих рідин та представників багатьох інших класів хімічних сполук, а також гігієни праці медичних працівників; досліджуються гігієнічні, психофізіологічні, екологічні та токсикологічні аспекти проблеми оцінки ризиків для здоров'я людей та довкілля від сучасних нанотехнологій та наноматеріалів (у тому числі на базі організованих ним лабораторій гігієни і токсикології наноматеріалів, а також психофізіологічних досліджень та професійного відбору). Вперше на основі комплексної гігієнічної оцінки виявлені шкідливі чинники виробничого

середовища, які можуть впливати на здоров'я працівників при виробництві наночастинок металів методом електронно-промислової технології. Розпочато вивчення можливого негативного впливу наночастинок металів на здоров'я працівників.

О. П. Яворовський є автором біля 500 наукових праць (зокрема, 23 монографії, підручники, навчальні посібники, словники), а також освітньо-професійних стандартів, 12 винаходів. Серед наукових праць слід відзначити такі: “Гигиеническая диагностика радиационного фактора и его коррекция” (2001), “Гігієна праці” (2000, 2004), “Комунальна гігієна” (2004); “Гігієна праці: методи досліджень та санітарно-епідеміологічний нагляд” (2005), “Гігієна праці у парфумерно-косметичному виробництві” (2007), “Современные проблемы экогигиены” (2008), “Гігієна та охорона праці медичних працівників” (2009).

О. П. Яворовським створено наукову школу гігієністів. Під його керівництвом підготовлено і захищено 2 докторських та 11 кандидатських дисертацій.

У своїй педагогічній діяльності Олександр Петрович приділяє велику увагу удосконаленню методичного рівня, застосуванню сучасних методів, удосконаленню основ і деонтологічних принципів сучасної педагогічної науки. Відповідно до навчальних планів МОЗ України, на кафедрі започатковано викладання нової навчальної дисципліни “Безпека життєдіяльності, основи охорони праці” на 1 курсі фармацевтичного і стоматологічного факультетів, а також на 2 курсі медичних і медико-психологічного факультетів.

О. П. Яворовський є дійсним членом Міжнародної академії наук з екологічної безпеки, членом Проблемної комісії МОЗ та НАМН України “Гігієна праці та профзахворювання”, головою Комісії з питань гігієнічного регламентування шкідливих хімічних речовин у повітрі робочої зони МОЗ України, членом спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських та докторських дисертацій при Національному медичному університеті імені О. О. Богомольця, а також Інституті медицини праці НАМН України, консультантом Державного фармакологічного центру МОЗ України, членом редакційних рад “Українського журналу з проблем медицини праці”, журналів “Довкілля і здоров'я”, “Медицина транспорту”, “Вісник Національного медичного університету імені О. О. Богомольця”, “СЕС. Профілактична медицина”.

О. П. Яворовський нагороджений Почесними грамотами Кабінету міністрів України, Міністерства науки і освіти та Національної академії педагогічних наук.

Редакція “Українського науково-медичного журналу” сердечно вітає шановного Олександра Петровича з ювілеєм, бажає міцного здоров'я, нових успіхів у науковій та педагогічній діяльності.

До 70-річчя

*від дня народження видатного українського психолога,
декана медико-психологічного факультету
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця, завідувача кафедри
загальної і медичної психології та педагогіки,
академіка-секретаря відділення
“Психологія, вікова фізіологія та дефектологія”
НАПН України та директора
Інституту психології імені Г.С. Костюка,
Заслуженого діяча науки і техніки України,
лауреата Державної премії України
в галузі науки і техніки, академіка НАПН України,
доктора психологічних наук, професора
Сергія Дмитровича МАКСИМЕНКА*

Максименко Сергій Дмитрович народився 15 грудня 1941 року в селі Запруддя Рокитнянського району, Київської області в селянській родині. У 1948 році вступив до Запруднянської середньої школи і закінчив повний курс навчання у 1959 році. У 1960 році вступив на педагогічний факультет Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, який закінчив у 1965 році, здобувши вищу освіту за спеціальністю: методика початкового навчання і дефектологія. Після закінчення інституту з серпня 1965 року, був направлений на роботу до Дарницького дитячого будинку на посаду вчителя, а з жовтня 1965 року був переведений на посаду заступника директора з навчально-виховної роботи і працював на цій посаді по вересень 1970 року. В цьому ж році вступив до аспірантури на кафедрі психології Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького і успішно закінчив її згодом був направлений на роботу викладачем кафедри психології Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького, де і працював до серпня 1975 р. З серпня 1975 року по 1985 рік працював заступником директора Науково-дослідного інституту психології УРСР з наукової роботи. Протягом 1985–1997 рр. – завідувач лабораторії психології навчання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, завідувач кафедри психології НМУ імені О.О. Богомольця. 1995 році обраний дійсним членом Академії педагогічних наук України, академік-секретар відділення “Психологія, вікова фізіологія та дефектологія” АПН України. З 1997 року – директор Інституту психології імені Г.С. Костюка. З 2010 року – декан медико-психологічного факультету НМУ імені О.О. Богомольця.

Максименко Сергій Дмитрович Член Міжнародної ради психологів, голова Товариства психологів, дійсний член Міжнародної Ради психологів (США), закордонний член російської академії освіти (РАО), дійсний член Європейської академії природничих наук (ФРН, м. Ганновер), голова експертної ради ВАК України з психологічних наук, член науково-методологічних рад Головного Управління державної служби України Державного департаменту України з питань виконання покарань, Державної прикордонної служби України, Міністерства охорони здоров'я

України, Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі, член експертної ради з гуманітарних і соціальних наук при Державній акредитаційній комісії України. Є головним редактором “Наукові записки” Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, журналу “Практична психологія та соціальна робота” НАПН України.

Автор понад 640 наукових праць із них 26 – монографії, 17 – підручників та 32 – навчальних посібника. Автор першого в Україні підручника “Психологія особистості” та підручників для вищої школи – “Загальна психологія” (українською – 4 перевидання, російською – 7 перевидань та англійською мовами), “Експериментальна психологія”, “Військова психологія”, “Генетична психологія”, “Медична психологія”, “Патофізіологія” та інші.

Максименком Сергієм Дмитровичем створена наукова школа генетичної психології. Ним підготовлено 38 докторів і 178 кандидатів психологічних наук. Він є координатором досліджень щодо розроблення і використання експериментальних методів у сфері навчання та розвитку особистості. Відомий вчений у галузі загальної, генетичної, медичної, вікової, педагогічної психології та методології та теорії розвиваючого навчання; ним розроблено і обґрунтовано принципи побудови експериментально-генетичного та генетико-моделюючого методу. Формуючі та діагностичні методи розроблені С.Д. Максименком занесені до Європейського банку дослідницьких процедур в галузі лонгitudinalних досліджень при Інституті Макса Планка (м. Мюнхен).

Нагороджений орденами “Знак пошани”, “За заслуги” III та II ступеня, медалями “За сумлінну працю” та Альберта Швейцара Європейської академії природничих наук, почесними грамотами Верховної Ради, Кабінету Міністрів України, Лауреат Державної премії України галузі науки і техніки.

Природжений талант організатора, державний підхід до рішення складних питань організації вищої освіти та науки, безмежна закоханість у свою професію, відданість праці, високий професіоналізм Сергія Дмитровича добре відомі його колегам.

Академіку Максименку Сергію Дмитровичу притаманні активна життєва позиція, принциповість та доброзичливість, вміння створювати в колективі ділову, доброзичливу атмосферу.

Редакція “Українського науково-медичного молодіжного журналу”, Президія “Української асоціації лікарів-психологів”, щиро вітає вельмишановного Сергія Дмитровича з ювілеєм! До цієї круглої дати Ви підійшли з багатим життєвим досвідом, непересічними науковими здобутками, вдячними колегами та учнями. Бажаємо Вам міцного здоров'я, невичерпної творчої наснаги, подальших плідних успіхів в усіх напрямках Вашої діяльності.

До 60-річчя
від дня народження видатного фтизіатра
та пульмонолога, декана медичного факультету №3,
завідувача кафедри фтизіатрії з курсом пульмонології
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця,
доктора медичних наук, професора
Василя Івановича ПЕТРЕНКА

В.І. Петренко народився 12 січня 1952 року на Київщині. В 1967 році закінчив 8-річну школу. З 1967 по 1971 рр. навчався в Черніобільському медичному училищі, після закінчення якого працював фельдшером на селі. В 1971 році був призваний до лав Радянської Армії. Демобілізувавшись, в 1973 р. поступив на лікувальний факультет (вечірнє відділення) Київського медичного інституту (нині Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця), який закінчив із відзнакою в 1980 році, був занесений до Золотої книги Пошани інституту та рекомендований на наукову роботу.

З 1980 року розпочалась трудова діяльність ювіляра на кафедрі фтизіатрії з курсом пульмонології Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця. В стінах цього закладу понад 20 років В.І. Петренко успішно займається науковою, лікувальною та громадською роботою, пройшовши шлях від старшого лаборанта, з 1982 року – асистента, з 1991 – доцента до завідувача кафедри фтизіатрії з курсом пульмонології – з 1997 року.

В.І. Петренко одним із перших в Україні вивчав особливості фармакокінетики протитуберкульозних препаратів у хворих із легенеvim серцем. Ці дослідження були узагальнені в кандидатській дисертації “Содержание и коррекция применения изониазида, рифампицина и стрептомицина у больных туберкулезом, осложненным хроническим легочным сердцем”, яку він захистив у 1986 році.

Подальші наукові розробки В.І. Петренка пов’язані із дослідженням ролі біологічно активних речовин в патогенезі туберкульозу і неспецифічних хвороб органів дихання, а також питанням екологічної пульмонології. Найбільша увага приділялась вивченню метаболізму лейкотрієнів, простагландинів, циклічних нуклеотидів, а також міжклітинним особливостям їх взаємодії та впливу на біорегуляторні системи організму.

В результаті обґрунтування і узагальнення отриманих даних була визначена принципова можливість фармакологічної

корекції порушень системи ейкозаноїдів і циклічних нуклеотидів, які виникають у хворих на туберкульоз і обґрунтована доцільність використання в комплексному лікуванні туберкульозу есенціальних фосфоліпідів, нестероїдних протизапальних препаратів і флавоноїдів.

Результатом проведених досліджень явився захист докторської дисертації на тему: “Система ейкозаноїдів і принципи фармакологічної корекції її порушень у хворих на туберкульоз легень (клініко-експериментальне дослідження)” в 1997 році.

Значну роботу виконує В.І. Петренко як завідувач опорної кафедри. Він є співавтором підручника “Фтизіатрія”, типового навчального плану і програми підготовки магістрів медицини із спеціальності “Фтизіатрія”, навчальної програми по фтизіатрії для студентів вищих медичних закладів. Його перу належить також видані друком 18 методичних рекомендацій та 120 праць в журналах і збірниках.

В.І. Петренко успішно готує висококваліфіковані кадри з фтизіатрії і пульмонології. Під його керівництвом виконані і виконуються кандидатські та докторські дисертації, навчаються аспіранти і клінічні ординатори. Він є прикладом вдумливого клініциста, досвідченого педагога та науковця.

Професор В.І. Петренко очолює Асоціацію фтизіатрів, пульмонологів, торакальних хірургів м. Києва. Він є засновником та головним редактором журналу “Туберкульоз. Легеневі хвороби. ВІЛ-інфекція” (2010). У 2007–2008 рр. очолював Комітет з питань протидії ВІЛ-інфекції / СНІДу та іншим соціально небезпечним хворобам. З лютого 2011 р. Василь Іванович – декан медичного факультету № 3.

Нагороджений орденом “За заслуги” III ступеня, орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня, Грамотою Верховної Ради України, Почесним знаком МОН України “Відмінник освіти”, орденом Святого Архистратига Михаїла Української православної церкви.

Редакція “Українського науково-медичного молодіжного журналу”
щиро вітає шановного Василя Івановича та бажає подальших плідних успіхів
у його надзвичайно корисній та нелегкій праці.